

1.1. **TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ**

Győr Megyei Jogú Város településrendezési eszközeinek felülvizsgálata – 2003-2005
Jóváhagyta Győr MJV Közgyűlése 131/2005 (V.5) számú határozatával; a jelenlévő 31 képviselő igen szavazatával

Bevezetés

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII törvény (továbbiakban: Étv.) 2. § 27. pontja szerint **a településfejlesztési koncepció a településrendezési tervet megalapozó, az önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal jóváhagyott dokumentum.**

Az Étv. 7. § szerint:

(1) **A településrendezés célja** a települések terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme, továbbá az országos, a térségi, a települési és a jogos magánérdekek összhangjának megteremtése, az érdekütközések feloldásának biztosítása, valamint az erőforrások kíméletes hasznosításának elősegítése.

(2) **A településrendezés feladata**, hogy a település területének, telkeinek felhasználására és beépítésére vonatkozó helyi szabályok kialakításával:

- a) meghatározza a település összehangolt, **rendezett fejlődésének térbeli-fizikai kereteit**;
- b) a település adottságait és lehetőségeit hatékonyan kihasználva elősegítse annak **működőképességét** a **környezeti ártalmak** legkisebbre való **csökkentése** mellett;
- c) biztosítsa a település (településrészek) megőrzésre érdemes jellegzetes, **értékes** szerkezetének, beépítésének, építészeti és természeti arcúlatának **védelmét**.

(3) **A településrendezés eszközei:**

- a) a településfejlesztési koncepció, amelyet a települési önkormányzat képviselő-testülete határozattal állapít meg (2. § 26. pont);
- b) a településszerkezeti terv, amelyet az önkormányzati településfejlesztési döntés figyelembevételével a települési önkormányzat képviselő-testülete dolgoztat ki, és határozattal állapít meg (2. § 28. pont);
- c) a helyi építési szabályzat és a szabályozási terv, amelyet a település-szerkezeti terv alapján a települési önkormányzat képviselő-testülete dolgoztat ki, és rendelettel állapít meg (2. § 10. és 19. pont).

Az Étv. részletesebben is meghatározza **a településrendezés feladatait**:

8. § A településrendezés során biztosítani kell a területeknek a közérdeknek megfelelő felhasználását a jogos magánérdekekre tekintettel, az emberhez méltó környezet folyamatos alakítását, értékeinek védelmét, figyelembe véve:

- a) az egészséges lakó- és munkakörülmények, a népesség biztonságának általános követelményeit,
- b) a népesség demográfiai fejlődését, a lakosság lakásszükségletét,
- c) a lakosság fizikai, szellemi és lelki igényeit, különös tekintettel a családok, a fiatalok, az idősek, a korlátozott képességűek igényeire, az oktatás, a sport, a szabadidő és az üdülés, valamint a társadalmi szervezetek, egyházak működési feltételeinek lehetőségeire,
- d) a megőrzésre érdemes történeti vagy településképi jelentőségű településrészek és az építészeti örökség védelmét, felújítását és továbbfejlesztését, valamint az értékes építmény és tájrészlet látványát (rálátás), továbbá az ingatlanról feltároló kilátás védelmét, annak mértékéig, hogy az az érintett telkek szabályos beépítését ne akadályozza,
- e) a környezet-, a természetvédelem, a tájhasználat és a tájkép formálásának összehangolt érdekeit, különös tekintettel a víz, a levegő, a talaj, a klíma és az élővilág védelmére,
- f) a lakosság megélhetését, ellátását biztosító gazdasági érdekeket, a munkahelyek megőrzésének és új munkahelyek teremtésének érdekeit, a mező- és az erdőgazdaság, a közlekedés, a posta és a hírközlés, az ellátás, különösképpen az energia- és a vízellátás, a hulladékeltávolítás és -elhelyezés, a szennyvízelhelyezés és -kezelés, valamint a nyersanyaglelőhelyek biztosítását,
- g) a honvédelem és a polgári védelem érdekeit,
- h) a területtel és a termőfölddel való takarékos gazdálkodást,
- i) az arra alkalmas természeti adottságok gyógyászati hasznosításának elősegítését és védelmét.

A településfejlesztési koncepcióban a 8. §-ban előírt feladatok teljesülését vizsgáljuk meg és a szükséges tennivalókra, az azokkal kapcsolatos településfejlesztési döntésekre teszünk javaslatokat.

A településfejlesztési koncepció megállapításai felmérések, vizsgálatok sokaságán alapszanak, melyeket a koncepció nem ismételt meg, de a dokumentáció részei a hivatkozott szakági dokumentumok.

Előszó a koncepció érvényesüléséről és az önkormányzat feladatairól

A településfejlesztési koncepció jóváhagyása a jogszabály szerint az önkormányzat feladata éppúgy, mint a koncepció alapján készülő rendezési terveké, de a benne megfogalmazott területi vonatkozású döntések nemcsak az önkormányzat tevékenységére irányadók, hanem az egész város fejlődésére jelentős befolyást gyakorolnak.

A településfejlesztési koncepció megvalósítása, kereteinek kitöltése tehát mindannyiunk; győriek, itt tevékenykedő vállalkozások és az önkormányzat feladata, legalább lehetősége.

Ebben a közös munkában az önkormányzat részvállalását az önkormányzati törvény is megszabja:

„8. §

(1) **A települési önkormányzat feladata** a helyi közszolgáltatások körében különösen: a településfejlesztés, a településrendezés, az épített és természeti környezet védelme, a lakásgazdálkodás, a vízrendezés és a csapadékvíz elvezetés, a csatornázás, a köztemető fenntartása, a helyi közutak és közterületek fenntartása, helyi tömegközlekedés, a köztisztaság és településtisztaság biztosítása; gondoskodás a helyi tűzvédelemről, a közbiztonság helyi feladatairól; közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, a foglalkoztatás megoldásában; az óvodáról, az alapfokú nevelésről, oktatásról, az egészségügyi, a szociális ellátásról, valamint a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás; a közösségi tér biztosítása; közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása; a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesítésének a biztosítása; az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feladatokban a települési önkormányzat **maga határozza meg** - a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően -, mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.

(3) Törvény a települési önkormányzatokat kötelezheti arra, hogy egyes közszolgáltatásokról és közhatalmi helyi feladatok ellátásáról gondoskodjanak. E kötelezettségek a település nagyságától, a lakosságszámtól, és egyéb feltételektől függően eltérően is megállapíthatók.

(4) A települési önkormányzat **köteles gondoskodni** az egészséges ivóvízellátásról, az óvodai nevelésről, az általános iskolai oktatásról és nevelésről, az egészségügyi és a szociális alapellátásról, a közvilágításról, a helyi közutak és

a köztemető fenntartásáról; köteles biztosítani a nemzeti és az etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését.

(5) A települési önkormányzat a feladatai körében támogatja a lakosság önszerveződő közösségeinek a tevékenységét, együttműködik e közösségekkel. ...”

Győr eddigi fejlődése szerényen fogalmazva is meghaladja a hazai átlagot. A város kedvező, „veleszületett” adottságain túl ebben nagy szerepe van lakosai és a város környékén élők szorgalmas munkájának, leleményességének, vállalkozásai – sokszor világszínvonalú – teljesítményének.

Az önkormányzat a kötelező feladatait messze meghaladó részt vállal abban, hogy Győr minél jobban kielégítse lakossága igényeit, de nem nélkülözheti a társakat.

A GYŐRIEK; régiiek és újak együttműködésén múlik, hogy életkörülményeink jók legyenek, és megtudjuk valósítani stratégiai célkitűzésünket is; GYŐR MODERN GAZDASÁGGAL RENDELKEZŐ MODERN VÁROS, A RÉGIÓ KÖZPONTJA LEGYEN.

Előszó a fenntarthatóságról

Bár már az előző városfejlesztési tervek készültekor – egy évtizeddel ezelőtt is – a politika és a publicisztika kedvelt szólama volt a fenntartható fejlődés, de mindennapjainkra nemigen hatott.

Mára saját környezetünkben is tapasztaljuk a világ változásainak felgyorsulását; vállalatok eltűnését, születését és hihetetlenül gyors fejlődését; a mobilitás létszükségletté válását(?), s vele a járműforgalom növekedését; a környezeti, klimatikus viszonyaink érezhető változásait; a város gyors alakulásait, épülését és leépülését; a minőség és a talmi közötti választék kiszélesedését; a társadalom éles határvonalak mentén történő tagolódását; az érdekek kérlelhetetlen küzdelmét; hol a gyerekek elfogyását az iskolákból, másutt a túlnépesedést; az információ forradalmát.

A fenntarthatóság életünk egyik alapvető problémájává vált; a személyes életünk – egészségünk fenntartása, a munkahelyünk fenntartása, a jólétünk fenntartása, a családjaink fenntartása, a gyerekeink életlehetőségeinek, egészségének, tanulási lehetőségeinek fenntartása, a velünk azonos célokért dolgozó baráti-, vállalkozáson-, munkahelyen belüli közösség fenntartása, és sorolhatnánk tovább a városrészünket, a városunkat, a környéket egészen a globális kérdésekig. Természetesen alapvető emberi törekvésünk, hogy ne csak egy elért szintet tartsunk meg, hanem növeljük is jólétünket, a minőséget az előbbi vonatkoztatási rendszerek lehetőleg mindegyikében.

A városfejlesztési koncepció feladata olyan döntések meghozatala, melyek végrehajtása a város, mint vonatkoztatási rendszer fenntarthatóságát, lakói jólétének növelését segíti. Az önkormányzat; a város menedzsere is megtapasztalta a források szűkösségét, az érdekek, problémák sokféleségét. A fenntarthatóság nem elvi kérdés; napi probléma az iskolák működtetése, a tömegközlekedés működtetése, az utak javítása, a város takarítása, a lakosság művelése, szórakoztatása, egészségének biztosítása. Ma a társadalmi béke fenntartása mindennapos biztonságunk alapja; az energiatakarékosság nem környezetvédők hobbija, hanem a megfizethetőség hosszútávon egyetlen lehetősége; a tömegközlekedés és az egyéni közlekedés optimális arányának megtalálása nem elvont tudományos kérdés, hanem a városban belüli mobilitás fenntartásának kulcsa.

Minden indokolja tehát, hogy **a fenntarthatóság a városfejlesztési döntések meghozatalakor a legalapvetőbb kritérium** legyen.

Nem nélkülözhető a döntések, döntési alternatívák mérlegelésénél a város közösségét összetartó **szolidaritás**, a változások terheinek és előnyeinek

egyenlő, vagy legalább igazságos elosztása, legyen szó akár szomszédos telkekről, tömbökről, városrészekről, vagy településekről.

A fenntartható városfejlődés mindent átfogó tervezési megközelítést igényel. A kulcs a fenntartható fejlődés **három pillére – a környezeti-, társadalmi-kulturális- és gazdasági fejlődés** – kiegyensúlyozott figyelembe vétele. Alapvető fontosságú az is, hogy a fenntartható fejlődés tényezőit ne egymástól függetlenül, hanem hálózatként használjuk,¹ hiszen a társadalom, a történelmileg kialakult termelési módok és a természet erős kölcsönhatása miatt a három pillér nem is kezelhető egymástól függetlenül.

Az urbanisztika, a településfejlesztés törekvéseinek központjában a fenntarthatóság biztosítása áll. A fenntartható településfejlesztés három pillérének a következő bekezdésekben való rövid meghatározása abban segíthet, hogy terveink „fenntarthatóságát” lemérjük, megítéljük.

A fenntartható városfejlődés **ökológiai síkon** elsősorban a hosszú távú; generációkon átívelő gondolkodás alapján álló döntéseket jelent; a fogyasztás olyan szintjét, mely hosszú távon is biztosítható; a kibocsátásaink, az elhasznált forrásoknak (pl.: üzemanyag, építőanyagok, építésre szánt területek, stb.) a természet és ember által meghatározott rendszer körforgásába való biztonságos visszavezetését. Ezeknek a céloknak való megfelelés érdekében fenntartható szintre kell csökkenteni az elsődleges források elhasználását; a termőföldek beépítését, a nyersanyagok fogyasztását; csökkenteni kell az emberi eredetű, üvegház hatást okozó gázok és a hulladék kibocsátását, és védeni kell az emberi egészséget – például a zajtól, a balesetektől.

A fenntartható fejlődés a **társadalmi-kulturális síkon** az emberek alapvető igényeinek a kielégítését, a rászoruló emberek segítségét, a mentális jólétet, a közösségi értékek megőrzését, a jó kormányzást (demokratikus döntéshozatalt, a döntés előkészítésben való közösségi részvételt, a konszenzusra való törekvést) és a közönség fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségét jelenti.

A **gazdasági síkon** a fenntartható fejlődés olyan diverzifikált, a válságoknak ellenálló helyi gazdaságot jelent, melynek magas a termelékenysége és az innovációs szintje. Az innováció előfeltétele a minőségi oktatás, a kutatás és fejlesztés és az erős kis- és középvállalkozások, valamint a fenntartható fejlődés melletti elkötelezettség.

¹ Ezt a szempontot számos kutató hangsúlyozta a környezetgazdaságtan területén (pl.: Herman Daly), a környezeti politika területén (pl.: Alain Lipietz) és a környezetszociológia területén (pl.: Marina Fischer-Kowalski).

GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

1. A település szerkezetét fejlesztő a városi életminőséget javító programok

A városfejlesztési koncepció a második részben – a bevezetésben leírt jogszabály tematikáját követve – módszeresen áttekinti a város életének különböző területeit, és azok városrendezési vonatkozásait.

Ez az első rész a szakági szemlélet helyett néhány olyan átfogó fejlesztési programra tesz javaslatot, amelyeket a Jövőműhelyek résztvevői is fontosnak tartottak, alanyuk elsősorban az önkormányzat lehet, és befolyásuk van a városszerkezet kialakítására, összességükben pedig a város regionális központi szerepének megerősödését eredményezik.

1. Tudásipar fejlesztése program

Ez a program a stratégiai terv legfontosabb célkitűzéseinek gyűjtőprogramja, mely magában foglalja az egyetem fejlesztését és az ehhez szükséges terület biztosítását, a városi információs rendszerek fejlesztését és a kutatás-fejlesztési munkahelyek fejlesztését.

2. Érkezés program

A város mérete, a lakóhelyek térbeli eloszlása miatt Győrben is indokolt a Belvároson kívül városrészi alközpontok helyének meghatározása.

Mint a középkori városban a városkapu mögötti térség, úgy ma is lényeges hely a város azon pontja, ahol az érkező először találkozik a város épített testével.

A tervezés során **két új kapu-térség** alközponti kiépítésére készült javaslat:

- a **Szigethy Attila út – Ipar úti csomópont térsége**, ahol a 81-es út átépülésének második üteme új városi környezetet teremt.

- a **83-as út és a Győrújbaráti úti csomópont térsége** a másik olyan pont, ahol Marcalváros kiépítésének befejezése a hulladéklerakó lezárása és rekultiválása után alakít ki egy új városi környezet minőséget.

A két kaputérség közötti útvonal a déli városrész főútja, mely felfűzi a Plaza körüli kereskedelmi központot is, valamint a Grabo-sátor áthelyezésével kialakuló tóparti lakótelepi sportközpont helyét.

A déli városrészeket átszelő, új kelet-nyugati tengely mellett nem csökken a jelentősége a történeti Belvároson keresztül haladó, Szent István úti tengelynek, mely kaputérségei a Gardénia helyén kialakuló bevásárlóközponti fejlesztések, illetve a Rába-ETO stadion térsége.

E tengely legfontosabb közlekedési csomópontjában; az 1-es, 14-es, 81-es utak csomópontjában tervezett fejlesztések alapvető befolyással lehetnek a történeti városközpont helyzetére, ezért a csomóponti térség fejlesztésekor figyelemmel kell lenni a kiegyensúlyozott, a történeti városközponttal kooperáló fejlődésre.

Az új kaputérségeknél ha lehet még fontosabb a vasútállomás környezetének rekonstrukciója. Bár a városfestet átszelő vasútvonal sok kényelmetlenséget is okoz a közlekedésszervezésben, de rendkívüli előny, hogy a főpályaudvar a városközpontban van.

A tömegközlekedés fontosságát reprezentáló új és rekonstruált **vasútállomások** Nyugat-Európában az építészeti produktumok élvonalába tartoznak; Győrnek is elsődleges érdeke, hogy a vasútállomás és térsége megújuljon, kövesse azt a minőségi változást, amit a vasúti közlekedésben a fekete vonatokat leváltó intercity vonatok már megvalósítottak.

3. Főtér program

A város fizikai megjelenésében épületeivel azonos fontossága van az általuk határolt közterületeknek, és különösen azok ünnepi pontjainak a városi tereknek. Győr a Belváros rekonstrukciójával megkezdte közterei megújítását, ezt a programot azonban a város más térségeire is ki kell terjeszteni, hogy minden városrésznek meg legyen a maga „főtere”; a város egészének pedig valóban európai minőségű közterületi rendszere.

A főtér program néhány kiemelt helyszíne a Széchenyi téren és a városháza térségén túl:

- a Kálóczy tér – Egyetem tér tércsoport
- a Híd utca – Bercsényi sétány – Fürdő tér tércsoport
- az Ady város új központi térségét a Plaza térségével összekötő sétány
- a Marcal városi kaputérség,
- a győrszentiváni és bácsai új közösségi épületek környezetei,
- a pinnyédi kápolna környéke,
- a líkócsi go-kart pálya helyén kialakuló központ,
- Ménfőcsanakon a leendő nagysebességű vasúti megálló térsége,
- Kismegyeren a magtár környéke és a Pándzsa melletti rendezvénytér,
- Gyirmóton a Holt-Rába parti park,
- Szabadhegyen a József Attila utca és a mellette lévő terek; a Rózsák tere és a Móra-park,
- Gyárvárosban a Mátyás tér.

4. Fürdőváros program

Az új városi fürdőközpont a magja a győri fürdőváros kiépülésének, mely szűkebben vett határai a Radnóti utca vonala – a Simor püspök tere keleti határvonala – a Kossuth Lajos utca és a folyók által határolt terület. Ez a terület lesz a fürdő fejlődése és környezetének kiépülése után az a „gyógyhely”, mely a fürdőközpontot a szaporodó számú fürdők versenyében más kategóriába emeli.

5. Sziget és Újváros rehabilitációja - Bercsényi sétány program

Sziget és Újváros rehabilitációjához forrás hiányában nem elegendő mértékű a közösségi részvétel. A Bercsényi sétány program olyan – mindkét városrészt érintő – program, mely maga termelhetné ki a közösségi részvétel finanszírozását, és az önkormányzati tulajdonra való tekintettel megfelelné a pályázati feltételeknek is.

A Sziget és Újváros határán lévő egykori Rábca meder helye különleges adottságokkal bír; a város egyik legnagyobb, beépítésre szánt területen lévő zöldfelülete, helyenként értékes, megtartandó fákkal.

Ma ez a terület a két városrész „hátsóudvara”, a Bercsényi sétány programmal a városrészek új központja, rehabilitációjának új szervező ereje lesz. A rehabilitáció eredményeképpen a Kossuth Lajos utca XVIII-XIX. századi építészeti teljesítményét XXI. századi eszközökkel megismétlő sajátos kisvárosi karakterű központ jön létre.

A rehabilitáció önkormányzati része a sétány közterületeinek megújítása; az utcák felújítása és az utcák mentén fasorok ültetése. A program finanszírozása a Bercsényi ligettel szemben lévő terület kereskedelmi célú értékesítéséből fedezhető. A nagyobb alapterületű kereskedelmi létesítményre a nem versenyképes, kisebb alapterületű egységek bezárása miatt is szükséges a két városrész megfelelő minőségű kereskedelmi ellátása érdekében, egyúttal az új központi tengely jelentős, központképző eleme lesz.

A Bercsényi Gimnázium sportpályái a Dózsával kötött városfejlesztési megállapodással biztosíthatók. A városfejlesztési megállapodás megkötésére a Dózsa érdekeltsége a területe északi részén kialakítani szándékozott lakóterületi beépítés. A program felértékeli a Cinka Panna utca menti önkormányzati ingatlanokat is.²

6. Kikötő program

A város vizei felé fordulásának fontos része a kikötők létesítése.

A vízi közlekedés elemei:

- a teherhajózás,
- a nagytávolságú menetrendszerű személyhajózás,
- a városkörnyéki sétahajózás, rövid távú menetrendszerű hajózás,

² kútház, gyógyulók tere, északi előtér, kereskedelmi – vendéglátó üzletházzal, OTI előterét is kitisztítani, újságos pavilon a szélére rakni a buszmegállóval együtt, Mérleg-ház vendéglő

- a jacht turizmus és
- az evezős turizmus.

A teherhajózás és a nagytávolságú, nagyobb merülési mélységű hajókkal bonyolított személyhajózás kikötőit Gönyűn kell megépíteni.

A sétahajózás központja a Duna kapu tér melletti rakpart. Lehetséges városon belüli megálló: Szunyog sziget, Püspök erdő, Duna városi gyaloghíd, jacht kikötő, Likócs, Vénekomp, Gönyűi kikötő; Radó sziget, Zsinagóga - Rába kemping, Gardénia. Nem medencés, hanem pontonos kikötőket kell létesíteni.

A jacht turizmus lehetséges megállója a sétahajózás megállóhelyei, centruma az Iparcsatorna bejárati öble.

A kikötő program fontos része a Belvárosi gyalogos központ és a rakpart, mint kikötő és sétatér összekapcsolása.³

7. Zöldfolyosó program

A város mikroklimatikus viszonyainak kialakításában alapvető szerepet játszanak a zöldfelületek.

Különleges értéke a városszerkezetnek, hogy a folyók a Belvárost is érintve szelik keresztül a várost. A folyók hullámterei, mint vizes élőhelyek a legértékesebb zöldfelületek, ezért megőrzésükről, a város zöldfelületi rendszerébe történő aktívabb bekapcsolásukról⁴ feltétlenül gondoskodni kell.

A városszerkezet másik kedvező adottsága, hogy eddig megőrződtek a környezetből a várostestbe – majd a városközpontig – nyúló „zöld újak” (Bácsai rét, Bálványos, Püspök erdő, Rába mente) és nem nőtt teljesen össze a központi belterülettel Ménfőcsanak és Szentiván.

Ezeket a szerkezeti adottságokat meg kell őrizni, és fejleszteni kell azzal, hogy a természet közeli zöldfelületeket a város belsejében lévő parkok, és az egyes elemeket összekötő utcai fasorok egészítsék ki zöldfelületi rendszeré.

³ A program kulcsa a Dunakapu tér szélén lévő trafó és fagyaltos bódé megszüntetése és áthelyezése és a Dunakapu teret a rakparttal összekötő nagyvonalú lépcső kiépítése, a rakparti parkolók rendezettebbé tétele mellett a kikötősoron fásított sétány kialakítása.

⁴ A vízpartok közhasználatú sétányok rendszerével való feltárása.

8. Közösségi közlekedés program

Győr a városszerkezetéhez és a magyar nagyvárosi ellátási színvonalhoz viszonyítva jól működő helyi buszközlekedéssel rendelkezik.

A növekvő közlekedési terhelés mellett a városi közlekedés színvonalának megőrzésére, javítására a legrealisabb megoldás a közösségi közlekedés fejlesztése.

A közösségi közlekedés működtetése szoros összefüggésben van a terület-használattal; alacsony intenzitással beépített területeket nem lehet megfizethető költségekkel megfelelő színvonalú; járatsűrűségű és komfortú közösségi közlekedéssel ellátni.

A közösségi közlekedés fejlesztése érdekében

- tervet kell készíteni a kötöttpályás helyi és agglomerációs tömegközlekedés kiépítésére és biztosítani kell a potenciális kötöttpályás hálózat (helyi, agglomerációs, helyközi és nemzetközi) helyigényét;
- ki kell alakítani a közösségi és egyéni közlekedés kombinációját biztosító P+R parkolók rendszerét;
- előnyben kell részesíteni a közösségi közlekedéssel jól kiszolgálható fejlesztési program-alternatívákat⁵.

9. Tiszta energia program

A város ellátási színvonalát alapvetően befolyásolja, hogy rendelkezésre áll-e megfelelő mennyiségű energia; környezeti állapotát pedig az, hogy az energia felhasználása milyen környezetterheléssel jár.

A város eddig nem rendelkezett energiahordozókkal. A vizsgálatok szerint a Győrszentivántól délre fekvő mezőgazdasági területek alkalmasak széltermelőművek telepítésére, valamint felvetődött, hogy a külterületen elhelyezkedő hulladékélebánó művek (szennyvíztisztító és hulladéklerakó) védőterületének hasznosítását is segítheti széltermelőművek telepítése.

Az energia mennyiségi ellátásának megfelelőségét nemcsak az energiahordozó rendelkezésre állása, hanem a fogyasztás mértéke is befolyásolja, ezért támogatni kell az energiatakarékos fejlesztési programokat:

- meglévő épületállomány energiatakarékos rekonstrukcióját,

⁵ Nemzetközi gyakorlatban: Transit Oriented Development

- alacsony energiafogyasztású és passzív házak építését,
- előnyben kell részesíteni a közösségi közlekedéssel gazdaságosan kiszolgálható fejlesztési alternatívákat.

Településfejlesztési döntés:

A rendezési tervek tegyék lehetővé az alábbi fejlesztési programok megvalósulását:

1. Tudásipar fejlesztése program
2. Érkezés program
3. Főtér program
4. Fürdőváros program
5. Sziget és Újváros rehabilitációja - Bercsényi sétány program
6. Kikötő program
7. Zöldfolyosó program
8. Közösségi közlekedés program
9. Tiszta energia program

2. A népesség demográfiai fejlődése

Magyarországon a természetes fogyás aggasztó mértékű még az európai prognózisokhoz viszonyítva is.

Győr az elmúlt időszakban a nagyvárosok átlagánál is kedvezőbb népese-
dési mutatókat produkált; a bevándorlási nyereségnek köszönhetően a
természetes fogyás és szuburbanizáció ellenére stagnál a város népessége.

Országos tendenciáknak megfelelően a szuburbanizációs mozgások a vá-
roskörnyéki községek erőteljes növekedését okozták.

A városrészek között nagy különbségek vannak a lakosság számának válto-
zásában.

A demográfiai elemzések alapján valószínűbb a lakosság számának stagná-
lása, de nem lehet kizárni a növekedést és a fogyást sem a következő 10
évben.

A tárgyban a „2.3. Győr népességszerkezete” című kötet tartalmaz részletes
elemzést.

Településfejlesztési döntések:

1. A város lakosságának alakulását a következő időszakban sok, egy-
másnak részben ellenható tényező fogja befolyásolni. A stagnálás
folytatódásán túl lehetséges forgatókönyv a szuburbanizáció és a
munkahelykereső elvándorlás – éppúgy, mint a munkahelykereső
bevándorlás növekedése.
2. Az önkormányzat elsősorban a városi életminőség javításával és a
munkahelyteremtés ösztönzésén keresztül képes befolyást gyako-
rolni a vándorlási mozgalmakra, nem tervez agresszív, bevándorlás-
ösztönző politikát.
3. A rendezési terveknek ugyanakkor biztosítani kell, hogy egy cca. évi
1,5 %-os növekedés esetén is 10 évre; vagyis 150 000-es lakosság-
számra is elegendőek legyenek a város lakó- és gazdasági terület-
tartalékai.
4. Azokban a városrészekben, ahol az infrastrukturális magisztrálék azt
lehetővé teszik, a város szerkezeti elképzeléseknek lehetővé kell ten-

ni az alapfokú intézmények⁶ eltartásához szükséges népességszám⁷ kialakulását.

3. A lakosság lakásszükséglete

1990 és 2003 között 4863 lakás épült és 389 szűnt meg. A 2001-es népszámlálás adatai szerint a városban közel 3114 nem lakott és 540 egyéb célra használt lakás van; a lakott lakások száma 47.431. A épített lakások között csökkenő tendenciájú az egylakásos épületekben épített lakások száma. (1999-ben alig kevesebb, mint 30 %, 2004-ben alig több, mint 15 %. A meglévő lakásállomány 32 %-a van egylakásos épületben.)

A bérlakás állomány minimális, 15 % körüli aránya jóval az európai átlag alatti. Az önkormányzati bérlakások bevételei nem fedezték a fenntartási költségeket, ezért a bérlakás állomány állapota romlott. A szabályozási környezet nem kedvez a magántulajdonú bérházépítésnek sem.

Az üres lakásállomány és a lakásállomány egy részének állapota Sziget és Újváros városrészekben szlóm kialakulásához vezethet; amit a lakossági véleménykutatás is visszaigazol.

A meglévő lakásállomány foglaltsága – 248 fő/100 lakás – közel azonos az európai átlaggal, de az egy főre jutó lakásterület – 27 m² – kisebb, noha folyamatosan növekvő tendenciát mutat. Mivel a lakosság száma nem növekszik a lakásépítés fő hajtóereje a háztartás-méret⁸ csökkenése és a minőségi lakásigény. Ha a minőségi lakásigények kielégítése túlnyomórészt új területek bevonásával fog történni, akkor növekvő mértékben kell szembenézni a meglévő lakóterületek leromlásával, ezért fokozott jelentősége van – nemcsak a történeti értékek megőrzése okán – a rehabilitációs projekteknek.

A korábbi rendezési tervek – a szerkezeti terv alapján történt számítások szerint – óriási építési terület tartalékokat tartalmaznak, melyek az újabb ingatlanfejlesztői igények alapján tovább nőttek az új tervben. Ha a tartalékterületek beépítése korlátozás nélkül bárhol megkezdődhet, akkor az törvényszerűen a városi szolgáltatások (közösségi közlekedés és alapfokú ellátások) színvonalának csökkenéséhez vezet.

⁶ Óvoda, általános iskola, orvosi rendelő, közösségi tér

⁷ A szakirodalom a cca. 4000 lakosú szomszédsági egységet tartotta a város ilyen alapegységének (16 tantermes iskolához tartozónak). Az urbanizáció időszakában kialakult normák ma fenntartás nélkül nem használhatók.

⁸ háztartásméret = egy háztartásban élők száma

A térségi tervezés tényleges koordinációs szerepének teljes hiánya miatt ugyanakkor a szuburbanizációs tendenciák fékezése érdekében a városnak is kell alacsonyabb intenzitású, un. családházias beépítésekre is területet kínálni, ugyanakkor törekedni az agglomeráció fejlődésének olyan irányú befolyásolására, mely nem teszi lehetetlenné a közösségi közlekedéssel való kiszolgálást.

Az új építések gyakran illeszkedési és használati konfliktusokat okoznak. Ez azt mutatja, hogy a piac önmagában nem szabályozza elegendő mértékben a lakásépítést, a minőségi építést jobban garantáló szabályozásra van szükség.

A tárgyban a „2.6.6. Győr lakáshelyzete” című kötet tartalmaz részletes elemzést.

Településfejlesztési döntések:

1. A lakóterületeknek 150 000 lakos és 35 m² egy főre jutó lakásterület feltételezésével kell elegendő tartalékot nyújtani.
2. A lakóterületek tervezésekor ugyanakkor figyelemmel kell lenni a területhasználathoz és a közlekedés összefüggéseire; olyan szerkezet kialakítására kell törekedni, mely fenntartható módon lehetővé teszi a közösségi közlekedéssel való kiszolgálást.
3. Az új lakóterületek tervezésekor és a meglévő területek továbbfejlesztésekor is biztosítani kell legalább az alapellátás és a közösségi zöldterületek kialakításának helyigényét.
4. A 98-as, és korábbi tervek szabályozását felül kell vizsgálni a meglévő épített környezethez nem illeszkedő átépítések elkerülése érdekében. Ehhez a városrendezési tervekben meg kell határozni az illeszkedés feltételeit, annak érdekében, hogy a túlnyomórészt beépült területeken a spontán átépülések, vagy a foghíjak beépítése ne okozzon építészeti, használati és társadalmi konfliktusokat.
5. A külső városrészekben a telekhasználat ugyanakkor átalakulóban van; a tömbbelsőknél az érintett lakossággal egyeztetett feltárással lehetséges új építési lehetőségeket teremteni. A meglévőtől eltérő karakterű beépítéseket csak az érintett lakossággal egyeztetett beépítési tervek alapján lehet építeni.
6. Nem szabad kizárni egyes területeknek a szándékolt átépítését, ennek megalapozására azonban a minőséget is biztosító, részletes előírásokat meghatározó, magas színvonalú beépítési terveket kell készíteni.

7. A jelentősebb lakásszámmal beépíthető önkormányzati tulajdonú telkek értékesítése csak befektetői pályázaton történhet, melynek lényege, hogy a vevő kiválasztása nemcsak a vételár, hanem a fejlesztők által készített tervek tartalma alapján is történik.
8. A romló állapotú városrészekre (Újváros, Sziget) rehabilitációs terveket kell készíteni. Ki kell jelölni azokat az önkormányzati tulajdonú épületeket, melyek önkormányzati tulajdonban maradnak és felújítva a környék megújulásának gerjesztői lehetnek.
9. A barnamezős területek regenerálása során lakóterületi felhasználást is számításba kell venni.
10. Marcalváros II. ütemének területén a lakossági igényeket követő zöldterületi fejlesztéseket át kell vezetni a rendezési terveken.
11. A kertés mezőgazdasági területek közművesítésére – távlatban üdülőterületté, illetve a folyamatosan lakott kertés területek lakóterületté alakítására – távlati programot kell elindítani.
12. Sárast lakóterületté kell újraszabályozni és döntően az ott élők önjelölésével biztosítani kell a teljes közművesítést, mely a révfalusi vízmű védelme érdekében is feltétlenül szükséges.
13. A tényleges kiépítés és a folyóparti környezet figyelembe vételével a Rabkertet, Szunyogszigetet és a Pinnyédi zártkertet hétvégiházias üdülőterületté kell átsorolni.
14. A megmaradó kertés mezőgazdasági területeken az építési hatóság fokozottan gondoskodjon a jogszabályi előírások betartásáról, az ilyen területek spontán üdülő-, vagy lakóterületté válásának megakadályozásáról, mivel sem a lakosság, sem az önkormányzat anyagi eszközei sem elegendők a spontán urbanizáció közterületi fejlesztésekkel, város-üzemeltetéssel való követésére.

4. Az egészséges lakókörülmények követelményei

Az egészséges lakókörülményeket az egészséges lakás és az egészséges lakókörnyezet biztosíthatja.

A város lakásállományának műszaki állapota összességében javuló tendenciájú, de jelentős a leromlott állapotú lakások-, köztük önkormányzati tulajdonú bérlakások száma.

A lakhatás minőségére hatással van az építészeti minőség, mely az un. családi házas- és a vállalkozói lakásépítés területén sem egyetlen.

A városi lakókörnyezetet hátrányosan érinti a városban a növekvő gépjárműforgalom és az ezzel járó zaj és levegőtisztasági problémák.

Az egészséges lakókörnyezethez szükséges a lakóterületek zöldterületi ellátottsága is. Az elmúlt évtized társasházépítései során sokszor zöldfelület nélkül épültek be lakótelek.

Az egészséghez hozzátartozik a szellemi egészség, a lakóterületek szorongásmentes használhatósága, vagyis a biztonság, mely a lakosság megítélése szerint Újvárosban és Sziget városrészben nem kielégítő.

A mikroklimatikai vizsgálatok szerint a városon belül is mérhető különbségek vannak az egyes városrészek klímája között; a nagy összefüggő, zöldfelülettel rosszul ellátott városrészek klimatikus viszonyai kedvezőtlenebbek.

Településfejlesztési döntések:

1. Mind a meglévő városrészek rehabilitációja, mind új területek beépítése során törekedni kell olyan közlekedésszervezési és útpépítési megoldások⁹ használatára, melyek csökkentik a lakóterületek közlekedésből származó környezetszennyezését.
2. A leromlott műszaki állapotú városrészekben fel kell újítani, vagy ki kell cserélni a leromlott épületállományt.
3. Csak olyan területeken lehet engedélyezni az építést, ahol az egészséges környezetet biztosító működés feltételei megvannak; a teljes közművesítés és a szilárd burkolatú utakon való elérhetőség rendelkezésre áll, illetve a használatbavételig kiépíthető.
4. A városrendezési tervekben, szabályokban meg kell határozni a zöldfelületek kötelező minimumát.
5. Valamennyi beépítésnél – még a falusias lakóterületeken is - figyelmet kell fordítani a közhasználatú zöldterületek (parkok, játszótérek, sportpályák), zöldfelületek tervezésére.
6. Az utak tervezése során biztosítani kell a fasorok helyét.
7. Az önkormányzat nem támogatja a szegregáció semmilyen formáját; a zárt lakóparkok kialakítását sem.
8. Meg kell akadályozni a zöldfolyosókkal elválasztott városrészek összenövését.

⁹ autómentes övezet, lakó- pihenő övezet, lakóutak, forgalomcsillapítás,

5. A lakosság megélhetését, ellátását biztosító gazdasági érdekek

A rendszerváltás óta a város gazdasági szerkezete alapvetően megváltozott. A sokoldalú iparszerkezetből leépült a hagyományos élelmiszer és textilipar.

A betelepülő, jelentős részben külföldi tulajdonú, nagy iparvállalatok között meghatározó az AUDI szerepe. A város gazdaságának külső kapcsolatait is alapvetően a nagyvállalatok determinálják. Az Ipari Parkban és a Reptéri Iparterületen sok új közép és kisvállalkozás hozott létre új telephelyet.

Nőtt a város gazdasági életében az egyetem szerepe, mint a minőségi munkaerő-utánpótlást biztosító oktatási bázis, mint potenciális innovációs központ.

A demográfiai hullámvölgy fokozódó hatása a felsőoktatásban fokozza az intézmények közötti versenyt.

Az országban általában, de a megyei jogú városokhoz képest Győrben is alacsony a kutatási-fejlesztési (K+F) teljesítmény.

Meghatározó a szolgáltatásokban foglalkoztatottak száma, de alacsony a város gazdasági teljesítményében a szolgáltatások részesedése.

Településfejlesztési döntések:

1. Biztosítani kell a Széchenyi István Egyetem további bővítési lehetőségeit, a független K+F teljesítmény növekedésének területi igényeit és a szükséges technikai infrastruktúrát.
2. A közgyűlés az alábbi gazdasági vonatkozású területbővítéseket támogatja: Audi keleti bővítése, az Ipari Park keleti irányú bővítése tartalékterületként, a gönyői kikötő melletti területek (szabályozási terv elkészítése).¹⁰
3. A rendezési tervek támogassák a megszünt iparvállalatok telephelyeinek újrahasznosítását.
4. A rendezési tervek, ahol lehet támogassák a lakóövezetekben kifejlődött, környezetüket zavaró, de az ipari parkba betelepülni nem tudó kisvállalkozások telephelyváltásához szükséges helyi területek kialakulását.

¹⁰ A 377/2003. (X.30.) Kgy. határozat 3. pontjával elfogadott településfejlesztési döntés.

6. A munkahelyek megőrzése – új munkahelyek teremtése

A városban a rendszerváltás nyomán átalakuló gazdasági struktúrát követve megváltozott a foglalkoztatási struktúra is. Csökkent a gazdaság változatlansága.

A gazdaság fejlődése az elmúlt időszakban biztosította, hogy a struktúraváltozás miatt megszűnt munkahelyek pótlása megtörténjen, sőt az ingázás növekedése bizonyítja, hogy Győr, – mint minden térségi központ – növekvő munkaerőigényét nemcsak saját közigazgatási területéről elégíti ki.

A győri és térségi munkaerő képzettsége; teljesítőképessége; emelkedő tendenciájú, de az európai átlaghoz viszonyítottan még mindig alacsony ára a gazdaság fejlődésének egyik fő motorja.

Az utóbbi években a munkanélküliség 4 % körül mozog.¹¹ A kedvező, alacsony munkanélküliség azt is jelenti, hogy nincsenek a városnak munkaerő tartalékai.

A város alapadottságai jó gazdasági környezetet biztosítanak.

A K+F szektor fejlettsége relatív alacsony.

Településfejlesztési döntések:

1. A lakosság növekvő jólétét biztosító jövedelemnövekedés a gazdaság szempontjából drágább munkaerőt jelent, mely hátrányt növekvő színvonalú képzéssel kell ellensúlyozni.
2. A munkahelyek megőrzésének biztosítéka a jó gazdasági környezet megőrzése, illetve a gazdasági szereplők változó igényeinek követése és lehetőség szerinti biztosítása telephely lehetőségekkel és megfelelő infrastruktúrával.
3. A város gazdaságának diverzifikálásában fontos szerepet tölthetnek be a kis- és középvállalkozások, melyek tevékenységét még nagyobb mértékben kell támogatni. (A mennyiségi foglalkoztatás mellett a minőségi foglalkoztatottság támogatási rendszerének kidolgozása.)
4. A rendezési tervek biztosítsák a K+F szektor fejlődéséhez szükséges helyet az egyetem közelében és/vagy barnamezős helyszíneken.

¹¹ 4% az un. természetes munkanélküliség, a munkaerőpiaci egyensúly melletti munkanélküliségi ráta a neoliberalis közgazdaságtan szerint.

7. Mezőgazdaság

A mezőgazdasági területek több mint háromnegyede szántóterület, a termőterületek jelentős része jó termőhelyi adottságú.

A kárpótlás és részarányba-adás következtében a földterületek elaprózódtak, a korábbi nagyüzemi tároló és feldolgozó kapacitások közös hasznosítását – a Bácsai Agrár Rt. kivételével – a gazdálkodók nem tudták megoldani. A gazdaságosan művelhető birtoknagyságot bérletek útján próbálják biztosítani a gazdálkodók, a föld tulajdonosa és használója jellemzően elválik egymástól.

A természeti adottságokhoz igazodó, kímélő termelési módszerek nem honosodtak meg a környezetileg érzékeny területeken sem, jellemző a „nagyüzemi” természetési technológiák folytatása.

Településfejlesztési döntések:

1. A termőföldet mindenütt arra és olyan intenzitással kell használni, amire az a legalkalmasabb, ill. amit károsodás nélkül képes elviselni.
2. Az értékes termőhelyi-, jó agroökológiai adottságú területek az intenzív mezőgazdálkodás térségei. E területeken biztosítani kell a gazdaságosan művelhető birtok szerkezet kialakulását, továbbá, hogy épületek, építmények csak a hivatásszerű mezőgazdálkodáshoz kapcsolódóan legyenek elhelyezhetők.
3. Természeti értékekben gazdag területeken és vízbázisok hidrogeológiai védőterületén – magas környezeti érzékenységgű területeken – levő mezőgazdasági területeken védelmi célú földhasználat, természetkímélő gazdálkodás folytatható.
4. Az érzékeny természeti területek (ÉTT vagy ESA területek) – Mosonisík, Rába-mente, Szigetköz – az alacsony intenzitású gazdálkodás (low intensity farming) térségei, ahol a terület védendő értékeinek megtartása mellett, a hagyományos gazdálkodási formák és értékek fenntartását kell elősegíteni alacsony ráfordítású mezőgazdasági rendszerek alkalmazásával.

8. Erdőgazdaság

A közigazgatási területen az erdőszültség (9,5%) a megyei- (17,3%) és az országos (12,7%) átlag alatti. Értékes honos fajokból álló állományok találhatóak a folyók mentén honos fűzekből és tölgy-köris-szil fajokból, de egyes része-

ken sok nemesített fafaj pl.: nyárasok találhatóak. Értékes erdőterületek találhatóak a honvédelmi kezelésű területeken is.

A kárpótlás és a részarányba adás során jelentős kiterjedésű erdőterületek kerültek magántulajdonba. Bár az Állami Erdészeti Szolgálat által 10 évre készített erdőterv tulajdonformától függetlenül kötelező előírásokat tartalmaz, magántulajdonosok általában gazdasági célokat tartanak szem előtt, érdekkülönbözőség alakul ki a tulajdonos, a természet- és tájvédelem és a város érdekei között.

Településfejlesztési döntések:

1. Biztosítani kell a győri tájkarakter meghatározó elemei, a vízparti ártéri társulások pihenő, rekreációs övezeti integrálását és természet közeli állapotban való fennmaradását.
2. A Püspökerdő területe, fás növényzettel való borítottsága nem csökkenthető. A Püspökerdő erdőgazdálkodását úgy kell fokozatosan átalakítani, hogy távlatban közjóléti funkciót betöltő (elsődlegesen egészségügyi-szociális, turisztikai rendeltetésű) erdőterületté válhasson. A nemesített fafajú állományokat fokozatosan a közjóléti funkcióknak jobban megfelelő keménylombú fafajokkal kell lecserélni.
3. Az erdészeti üzemtervek véleményezésekor a város a köz érdekeit előtérbe helyezve az állományok cseréjekor a honos fafajok telepítését támogatja, továbbá a fakitermelés során azon módszereket, amelyek során a területen öreg állomány is marad.

9. Közlekedés

A közlekedés megkülönböztetett figyelmet igényel, mivel

- a felmérések szerint a lakosság elsősorban a közlekedés állapotával elégedetlen (parkolás, forgalmi torlódások)
- a közlekedés a legnagyobb környezetszennyező;
- a közlekedési teljesítmény további növekedése várható;
 - a gépjármű-ellátottság növekedése miatt,
 - az egyéni gépjármű-közlekedésben az éves futásteljesítmény várható növekedése miatt,
 - az áruszállítás növekedése miatt;
- a jelenleg érvényes tendencia a tömegközlekedés arányának romlása;

- a fejlesztési igényekhez képest az ógázat forráshiányos; a meglévő hálózatok kiépítettsége és műszaki állapota összességében romló tendenciájú.

A fenntartható városfejlődés érdekében a 8. Közösségi közlekedés programnak megfelelően a közösségi közlekedés fejlesztésével lehet nagyobb eredményt elérni a közlekedési állapotok javításában.

Településfejlesztési döntések:

1. Az egyéni gépjárműhasználat növekedése paradox módon rontja a városi mobilitás színvonalát, ezért elsőbbséget kell biztosítani a tömegközlekedés, a gyalogos- és kerékpáros közlekedés feltételei javításának.
2. Az utak átépítése¹², kiépítése során gondoskodni kell a zöldfelülettel, fasorral elválasztott gyalogos útvonalokról. A lakóterületeken szorgalmazni kell a lakó-pihenő övezetek és az autómentes övezetek kialakítását.
3. A város közönsége és a turisták számára egyaránt vonzó gyalogos bevásárlóutcát (Schwarzenberg utca) és sétaútvonalakat (Dunapart) kell kialakítani.
4. Biztosítani kell a kerékpárút-hálózat és a kerékpártárolók helyigényét és a közintézményeknél a kerékpártárolókat.
5. A fenntartható városfejlődés egyik feltétele a városias beépítés. Az önkormányzat tisztában van azzal, hogy az alacsony laksűrűségű településrészek fenntartása, bővítése növeli a város közlekedési gondjait is, de a konkurens agglomerációs gyűrű miatt nem tartja reális alternatívának a beépítések általános sűrítését.
6. A motorizáció növekedése miatt biztosítani kell a hálózatfejlesztési intézkedések helyigényét, akkor is, ha a tervezett fejlesztések csak tervtávon túlra prognosztizálhatók, és/vagy ha nincs döntés a helybiztosítási alternatívákról.
7. A keleti, északi elkerülő út helyét az Audi és a város igényének, valamint az országos területrendezési tervnek megfelelően kell felül-

vizsgálni a szomszédos lakóterület védelmének fokozott figyelembe vételével.¹³

8. A közlekedési teljesítmény növekedése miatti torlódások csak az úthálózat fejlesztésével nem oldhatók meg, a tömegközlekedés fejlesztésének prioritása mellett meg kell teremteni a kombinált közlekedési alternatívát; a nagyobb sűrűségű terület (központi belterület) határa mentén ki kell jelölni az egyéni- és a tömegközlekedés kapcsolódását szolgáló parkolóhelyeket. (P+R)
9. Törekedni kell a parkolási és tömegközlekedési rendszerek díjfizetésének kompatibilitására. (pl.: chipkártyás rendszer)
10. Szorgalmazni és támogatni kell az állami úthálózat városon belüli fejlesztéseinek megvalósítását, melyek közül a fontossági sorrend a 81-es út Ipar úti csomópontig való átépülése után a következő:
 - a 82-es út belterületi szakaszának kiváltása,
 - az 1-es, 14-es, 81-es út közös csomópontjának átépítése,
 - a 81-es út 1-es útig tartó szakaszának kibővítése,
 - az 1301-es út felújításának folytatása és Révfalun átvezető szakaszának kiváltása új Duna-híd építésével az 1-es úti csomópontig,
 - az északi, várost elkerülő út legalább az 1-es utat a 14-es úttal összekötő szakaszának a kiépítése,
 - az 1302-es út felújításának megkezdése.
11. Szorgalmazni kell, hogy az állam készíttesse el az új szerkezeti tervnek megfelelően az állami úthálózati elemek építési terveit; az állami utak városi kapcsolati rendszerének, hálózatának felülvizsgálatát. (beleértve a 14. sz. főút Sziget – Révfalu összekötő híd – 1 sz. főút kapcsolati rendszerét)
12. A városi úthálózat a beépítésre szánt területeken csak szilárd burkolatú, közművekkel és városias szolgáltatásokkal (közvilágítás, növényzet, parkolás) kiépített elemekkel bővíthet.
13. A 0,5-nél alacsonyabb szintterület-mutatójú új beépítéseknél az úthálózat kiszolgáló út szerepű elemei – ha azt a forgalmi viszonyok lehetővé teszik – elsősorban magánutak legyenek, melyek kiépítéséhez az önkormányzat –mindenkori anyagi helyzetétől függően – legfeljebb pályázati rendszerben tud támogatást adni, mivel anyagi eszközeit elsősorban a meglévő úthálózat fenntartására fordítja. Ehhez kapcsolódóan ki kell dolgozni a magánutak tulajdonlásának, működtetésének és fenntartásának rendszerét.

¹² Átépítés során zöldfelület és fasor a meglévő útszélesség függvényében biztosítandó.

¹³ A 377/2003. (X.30.) Kgy. határozat 6. pontjával elfogadott településfejlesztési döntés.

14. A városi úthálózat fejlesztése során elsőbbséget kell biztosítani a gyűjtőút, vagy magasabb rendű hálózati elemek kiépítésének, ahol is a fontossági sorrend a következő:
- Ady-város mögötti út megépítése a 81-es útig;
 - 81-es út és Tatai út összekötése (Hecsei út folytatása);
 - Zöld utca kikötése a Fehérvári útig;
 - Erfurti út kikötése a Fehérvári útig;
 - Új Bácsai út;
 - Radnóti út meghosszabbítása a Töltésszer utcáig;
 - Sziget – Révfalusi híd megépítése;
 - Radnóti utca és Petőfi híd összekötése;
 - Szauter út meghosszabbítása a Fehérvári út és az 1-es út között;
 - Révfalusi körút (az 1301-es; új bácsai út és a 14-es út között, az Ipar úti Duna híd megépítése után).
15. Korlátozni kell a város úthálózatán a teherforgalmat úgy, hogy a gazdasági szervezetek működése biztosított legyen, de a lakóterületeket minél jobban elkerülje a nehézgépjármű forgalom.
16. A parkolási rendeletet¹⁴ felül kell vizsgálni. Nem kedvező gyakorlat a telken belüli parkolóhiányok közterületi pótlása, mert a közterületi parkolásnak más funkciója van, mint a telken belüli parkolásnak; a kétféle parkolási igény közterületre terelése növeli a parkolóhiányt, és elveszi a közösségi teret. A parkolás környezet szempontjából legkedvezőbb megoldása a felszín alatti tömbparkoló. A közterületi parkolás növekvő kiterjedéssel díjköteles, a köztér-fogyasztás terhei a különböző parkolási módok közötti keresztfinanszírozással enyhíthetők.
17. Felül kell vizsgálni a vasútfejlesztési terveket a MÁV kereskedelmi pályaudvar és a GYSEV pályaudvar vonatkozásában.¹⁵
18. A rendezési tervekben biztosítani kell a vízi turizmus létesítményeinek helyigényét figyelemmel a Duna – Mosoni-Duna közötti csatorna osztrák terveire is.
19. Meg kell kezdeni a kötöttpályás közösségi közlekedés fejlesztési terveinek kidolgozását.

20. Meg kell kezdeni a városi belső körútrendszer kialakításával párhuzamosan a tranzitforgalom városon kívül maradását biztosító körgyűrű program tervezését.

10. Informatika¹⁶, posta és hírközlés

A város vezetékes távközlési hálózatai kiépítettek, a szolgáltatók üzleti alapon kielégítik a jelentkező igényeket.

A vezetékek nélküli szolgáltatásban a város fontos csomópont; mind az elektronikus média, mind a mobiltelefonია kiépült infrastruktúrával rendelkezik.

Településfejlesztési döntések:

1. A város stratégiai fejlesztési elképzelései megvalósulásához alapvető fontosságú az információkhoz való minél magasabb színvonalú hozzáférés biztosítása, ezért kiemelt fontossága van annak, hogy a város vállalkozásai és lakossága megfelelő áron és a kor élvonalában lévő színvonalon rendelkezzenek az információs hálózatokhoz való hozzáféréssel.
2. Az önkormányzat munka- és döntési folyamatait elektronizálásával hozzájárul a minél szélesebb körű tartalomszolgáltatáshoz.
3. A vezetékes hálózatok fejlesztését és rekonstrukcióját a felszín alatti vezetéssel kell megoldani.
4. A lakott területeken csak az egészséget nem károsító, a városképet nem zavaró antenna rendszerek telepíthetők.

11. Kereskedelmi ellátás¹⁷

¹⁶ Bár a jogszabály még nem tartalmaz az informatikára való hivatkozást, de fontossága miatt szükséges foglalkozni vele.

¹⁷ A Közgyűlés az ellátással kapcsolatos befektetői igények miatt az ellátással kapcsolatos településfejlesztési döntéseket 2004. július 8-i ülésén tárgyalta, és a 289/2004. (VII.8.) Kgy határozattal az alábbiakban vastagon szedett településfejlesztési döntéseket hozta. A meghozott döntések érvénytelenítették a korábbi 377/2003. (X.30.) Kgy sz. határozat 4. pontjában az ellátással kapcsolatos városfejlesztési döntést: „4. a.) Elsősorban kis- és közepes méretű üzleteknek, illetve üzletközpontnak (2500 m²-ig) helyet adó, a városnegyed ellátását célzó fejlesztéseket támogatja az Önkormányzat. b) A rendezési tervekben meglévő kiskereskedelem-fejlesztési területeken kívül elsősorban a Belváros széli, tömegközlekedéssel jól ellátott területek fejlesztését, illetve a barna mezős fejlesztéseket támogatja az Önkormányzat.”

¹⁴ 16/1998. (V.4.) Ök. rendelet

¹⁵ A 377/2003. (X.30.) Kgy. határozat 3. pontjával elfogadott településfejlesztési döntés.

A városban a rendszerváltás utáni garázsolt-korszakot követően, a nagy alapterületű bevásárlóközpontok megjelenésével megindult a kereskedelem koncentrációja.

Egy 2003-ban készült kereskedelem-fejlesztési tanulmány szerint a kereskedelem koncentráció tovább folytatódik, melynek eredményeképpen a speciális árukat forgalmazó üzleteken kívül csak a Belváros gyalogos központjában lévő üzleteknek; a belvárosi kereskedelmi központnak vannak esélyei a fennmaradásra.

A tanulmány – vásárlóerőre és a kiskereskedelmi üzletfelületek elvárt rentabilitási mutatóira alapozott – prognózisa szerint az Árkád bevásárlóközpont megépülésével a vegyes profilú központok piaca telítődik; szabad kereskedelmi potenciál a bútort és háztartási elektronika piacon van. A túltelítődés kiszorító versenyhez vezet; vagyis a megépült központok egy része bezár, jó esetben funkcióváltásra kényszerül.¹⁸

A rendezési tervekben bevásárlóközpontok részére korábban kijelölt helyszínek még nem épültek be teljesen, mégis tucatnyi új központ építésére van igény.

A bevásárlóközpontokkal kapcsolatos világtendencia a központok méretének növekedése, illetve a bevásárló parkok¹⁹ megjelenése, melynek épp a kiszorító verseny az oka; a gravitációs modell²⁰ szerint a legnagyobb alapterületű egységeknek, együtteseknek van a legnagyobb esélye a fennmaradásra.

A 2.6.5. Győr áruellátása című, részletes alátámasztó anyag szerint az összes fejlesztői igény engedélyezése nem reális igényeknek való megfelelést jelentene, ezért az újonnan kijelölt földterületek vonatkozásában célszerű mérlegelni a túltelítődés gazdasági, környezeti és közlekedési hatásait.

1. Előírányozandó²¹ a közlekedési szempontból is kedvező helyzetű Gardénia, mint barnamezős telepítési helyszín beépülése is.
2. A Győr Megyei Város Közgyűlése úgy dönt, hogy minden igénynek teret kell engedni a szerkezeti terv módosításával, kivéve a vízbázis

területével össze nem egyeztethető helyszínt az 1. sz. melléklet 3. ábrája szerint.²²

3. Révfülöpi területén a vonatkozó rendelkezések módosításával összhangban keresni kell egy bevásárlóközpont építésének lehetőségét.²³
4. Minden városrészben legyen lehetőség a napi bevásárlási igényeket színvonalasan kielégítő kisáruházak telepítésére.

12. Energiaellátás

A város önálló energiaforrással nem rendelkezik, de az országos és nemzetközi elosztó gerinchálózatok fontos csomópontja, így minden – reálisan jelentkező – igény alaphálózati fejlesztések nélkül megvalósítható.

A város területe az eddigi vizsgálatok szerint alkalmas megújuló energiák, elsősorban szélenergia hasznosítására.

A város magas színvonalú és hatékonyságú távhő-ellátó rendszerrel rendelkezik.

Településfejlesztési döntések:

1. A város energiaellátásában előnyben kell részesíteni
 - a megújuló-,
 - a város területén minimális környezetszennyezéssel járó-,
 - nagy ellátási biztonságot nyújtó megoldásokat.
2. Az önkormányzat támogatja természetvédelem alatt nem álló mezőgazdasági területek szélerőművekkel történő hasznosítását.²⁴
3. Az önkormányzat támogatja az energia megtakarítással járó intézkedéseket, saját ingatlanvagyonára energiafogyasztásának minimalizálására törekszik.

¹⁸ Erre már Budapesten is van példa: Eleven Center.

¹⁹ Bevásárló park = több nagy alapterületű, különböző profilú bevásárlóközpont együttese (ilyen például a Budaörsi, M1 melletti központ sor) esetleg különböző, egyéb funkciókkal közösen (pl. iskola, vagy akár templomra is van példa az USA-ban)

²⁰ A gravitációs modell szerint egy-egy kiskereskedelmi központ vonzása arányos az alapterületével. (Bővebben lásd: Reilly és Huff modellek.)

²¹ Eredeti változatban „előírányozható”

²² Az ábrára való hivatkozás a 2.6.5. Győr áruellátása alátámasztó munkarészre vonatkozik.

²³ Az eredeti előterjesztésben nem szereplő közgyűlési döntés.

²⁴ A településfejlesztési koncepció jóváhagyásának idején ismert kezdeményezés az autópálya banai úti csomópontja környékén tervezett 60-90 millió kW/év teljesítményű szélerőmű park.

13. Vízellátás

Győr az agglomerációban, illetve saját területén lévő vízbázisokból táplált, jól kiépített ivóvíz vízellátó rendszerrel és a Mosoni-Dunából történő vízkivételre épülő ipari víz ellátó rendszerekkel rendelkezik.

A város területén három működő, részben minősített gyógyvizet termelő termálkút üzemel.

Településfejlesztési döntések:

1. A működő és tartalék vízbázisok a város alapvető fontosságú, stratégiai jelentőségű vagyonai, melyek minőségének megőrzése a területfelhasználás legfontosabb prioritása.
2. A termálvíz fürdőkben való felhasználására megindult fejlesztési program továbbfejlesztésének lehetőségét a rendezési terveknek tartalmazni kell.

14. Hulladékeltávolítás és -elhelyezés

A tárgyban részletes elemzést a „2.6.8. Győr hulladékkezelése” c. kötet tartalmaz.

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. tv. —amely összhangban van az Európai Unió vonatkozó jogszabályaival— számos feladat elé állítja Győr MJV Önkormányzatát.

A Hulladékgazdálkodási törvény a hasznosítási kötelezettséget a csomagolóanyag gyártójától annak felhasználójához tereli, megteremve ezzel a hulladékgyűjtés- és hasznosítás közvetlen és mérhető felelősségi rendszerét.

A kommunális hulladék gyűjtése szállítása és elhelyezése, mint kötelező közszolgáltatás, a város területén megoldott, a szolgáltatás magas szintű, az országos viszonyokat meghaladja. Kísérleti jelleggel megkezdődött a városban a szelektív hulladékgyűjtési rendszer egyes elemeinek kiépítése is (gyűjtőszigetek, utóválogatás).

Elkészült a Nyugat-dunántúli régió Hulladékgazdálkodási terve, a Győri Kommunális Szolgáltató Kft. 2002. évtől a működési területére kiterjedően elkezdte a törvényi előírásoknak és az országos hulladékgazdálkodási tervnek megfelelő komplex regionális hulladékgazdálkodási rendszer tervezését és középtávú megvalósítását. Ezen feladatok végrehajtására 2003-ban Győr MJV gesztorságával megalakult a „Győr és Térsége Hulladékgazdálkodási Rendszer”.

Sajnálatos módon az illegális hulladéklerakás mennyisége, gyakorisága nem csökken. Szaporodó jelenség a szemétszállításra kirakott kukaedények átválogatás miatti kiborítása.

Településfejlesztési döntések:

1. A Sashegyi regionális hulladéklerakó kiépítésével párhuzamosan meg kell kezdeni a Pápai úti hulladéklerakó rekultivációjának és bezárásának előkészítését.
2. Folytatni kell a szelektív hulladékgyűjtési rendszer kiépítését, további gyűjtőszigetek (800 fő / gyűjtősziget) és hulladékudvarok (5000 fő / hulladékudvar) alakítandók ki.
3. A város a hulladékgazdálkodási céloknak a lakosság körében való megismertetése és tudatosítása érdekében a civil szervezetek bevonásával stratégiát dolgoz ki.
4. A város programot dolgoz ki annak érdekében, hogy a hulladékgazdálkodási ismeretek beépüljenek az alap- és középfokú oktatásba.
5. A kommunális hulladéklerakót terhelő hulladékok csökkentése érdekében a használt gumibroncsok gyűjtését hasznosítását, a gépkocsik bontásából származó (shredder) hulladékok elhelyezését, a használt elektronikai cikkek újrahasznosítását, bontási hulladékainak elhelyezését értékelni kell, és ártalmatlanításukra intézkedési tervet kell kidolgozni.
6. Meg kell akadályozni a város „kukázás” miatti elszemetesedését.
7. Nem bővíthet a győri veszélyes hulladékégető és az ide szállítandó ártalmatlanítható, kezelhető és tárolható veszélyes és nem veszélyes hulladékok köre és mennyisége. Nem növekedhet az egy évben, illetve egy óra alatt elégethető hulladék mennyisége.

15. Szennyvízelhelyezés és -kezelés, csapadékvíz elvezetés

Az európai uniós támogatással kiépülő győri szennyvíz tisztító a térség szennyvizeinek korszerű, környezetbarát technológiával történő tisztítását fogja biztosítani. A szennyvíztisztító telep nemcsak a város, hanem a környékről érkező szennyvizek kezelését is elvégzi.

A város szennyvízhálózata kiépült, de a vizsgálatok szerint a csatornahálózatra kapcsolt fogyasztók aránya 83 %; nincs kihasználva teljes egészében a szennyvízkezelés ezen, környezetkímélő lehetősége. A hálózat egy része egyesített rendszerű.²⁵

Az arány javítására azért is szükség van, mert a város az OTRT szerint érzékeny vízbázis.

A város csapadékvíz-elvezetésének koncepciója rendelkezésre áll, de még nem épült ki a teljes rendszer.

Településfejlesztési döntések:

1. Teljessé kell tenni a kiépült szennyvízhálózatra való rákötések arányát.
2. A tisztító zavarmentes működését elsőrendű szempontként kezelve kell meghatározni a hálózat és az új szennyvíztisztító maximális gyűjtőterületét.
3. Folytatni kell a csapadékvíz-elvezető rendszer kiépítését.

16. Nyersanyaglelőhelyek biztosítása

Győr gazdaságában a helyi nyersanyaglelőhelyek alárendelt szerepet játszanak. A korábbi agyagbányák kiaknázása után jelenleg kavicsbányászat céljára fektetett bányatelek vannak a város területén. A bányászati érdekek ütköznek a természetvédelem és a vízbázis-védelem érdekeivel és a város gazdaságában jelentős szerepet játszó idegenforgalom érdekeivel.

Településfejlesztési döntések:

1. A vízbázis és a táj védelméért a város érdekeivel ellentétes a város közigazgatási területén a bányaművelés. A táj- és a vízbázis védelme érdekében, ezért a településszerkezeti tervben le kell határolni azokat a területeket, amelyek külszíni bányászati tevékenység számára kutatásba vonhatók, ahol bányatelek fektethető, bányatelek bővíthető.
2. Intézkedési tervet kell kidolgozni a város területére a bányászati tevékenység korlátozására; melyhez minden lehetséges helyi szabályozási eszközt is fel kell használni.
3. Gondoskodni kell a felhagyott, vagy hosszabb ideig nem működő bányák területének rekultiválásáról.

17. Az egészséges munkakörülmények követelményei

Győr modern iparvállalatai az alkalmazottaknak a munkaegészségügyi előírásoknak megfelelő; egészséges munkakörülményeket biztosítanak. A város elegendő gazdasági célú területtel rendelkezik, ahol ésszerű sűrűséggel épültek, épülhetnek ki a gazdasági célú létesítmények. A nagyobb vállalatok tömegközlekedéssel való megközelítése általában biztosított.

Lakossági panaszok alapján egészségi kockázatot, standard alatti munkakörülményeket azok a vállalkozások jelenthetnek, ahol a környezetükben lévő lakóterületeket is határérték feletti zaj vagy bűzszenyezés éri. Ezeknek környezetkárosító hatása a nagyvállalati csoportban a vizsgálatok szerint erősen csökkenő. A kisebb vállalkozások esetében a hatásuk általában eleve kisebb területre korlátozódik; az ilyen típusú panaszok száma sem jelentős a város egészéhez mérten.

A munkavédelem intézményrendszere a városban működik.

Településfejlesztési döntések:

1. Elfogadható, sőt kedvező a környezetét nem zavaró kisvállalkozások lakókörnyezetben való működése. A lakó és munkahelyi környezet konfliktusoktól mentes együttélése érdekében a helyi építési szabályzatban meg kell határozni, hogy milyen korlátokat kell a lakóterületen elhelyezkedő gazdasági szervezeteknek működésük során megtartani.

²⁵ Az egyesített rendszer azt jelenti, hogy ugyanaz a hálózat biztosítja a szennyvíz és a csapadékvíz elvezetését.

A népesség biztonságának általános követelményei

A biztonság a lakosság legelemibb szükséglete.

A biztonság gyűjtőfogalom, mely tartalmazza a honvédelmet, a közbiztonságot, a tűzvédelmet, a katasztrófavédelmet, az árvíz és belvíz elleni védekezést.

A biztonsággal kapcsolatos alátámasztó munkarészek: 2.5.3. Győr biztonsága; 2.5.3.5. Győr árvízvédelme; 2.5.3.6. Győr belvív védelme.

18. Honvédelem - határvédelem

A haderő-átalakítást szabályozó kormányrendelet értelmében, a jövőben a győri (likócsi) 12. légvédelmi rakétadandár védi az ország légtérét.

A honvédség a likócsi laktanya és a hozzátartozó gyakorlóter használatára tartósan számít, a többi kezelésében lévő ingatlanra vonatkozóan lehetségesnek tart más hasznosítást is.

A révfalu közepén lévő határőrlaktanya jelentősége valószínűleg csökken a schengeni egyezményhez való csatlakozásunk után. Kedvező fekvése miatt kedvezően hasznosítható polgári célokra; lakóterületként, vagy akár az egyetem bővítési területként.

Településfejlesztési döntések:

1. Az önkormányzat tudomásul veszi, hogy az ország légvédelmét biztosító 12. légvédelmi dandár a likócsi bázison települ.
2. A RÁBA reptéri gyártelepe mellett korábban tervezett, un. keleti elkerülő nyomvonalát a honvédségi területen keresztül is be nem építhető területként biztosítani kell.
3. A nyomvonal biztosítástól keletre lévő gyakorlóteret beépítésre nem szánt területként kell szabályozni.

19. Közbiztonság

A 2003-ban készített közvélemény-kutatás tanulsága szerint a városrészek értékelésekor a közbiztonság helyzete döntően befolyásolja a véleményalkotást.

A közbiztonságra hatással van a lakosság területi eloszlása; a szegregáció káros hatással van a város fejlődésére.

A szegregáció és a szegényebb lakossági rétegek szegregációjával járó szlökköszödési folyamat ellen a romló fizikai állapotú városrészekben lévő önkormányzati tulajdonú ingatlanok tudatos – legalább mintául szolgáló – fejlesztésével, és a szegregációval szembeni bérlakás-politikával lehet tenni.

A város jelentős része a topológiai viszonyok miatt árvízveszélynek kitett terület; „erősen veszélyeztetett” besorolású²⁶, mivel a hullámtéren lakóingatlanok is vannak. Az árvízvédelem városon belül kiépített 1 ezrelékes biztonsági szintje a védett oldalon megfelelő védelmet biztosít, mint azt a 2002-es magas vízállás bizonyította. Az éghajlati változások miatt a jövőben is számítani lehet szélsőséges csapadékviszonyokra. Az elsőrendű védvonalak többsége állami tulajdonban van, a védekezés az önkormányzat felelősége.

Településfejlesztési döntések:

1. A szlökköszödés a közösségi és a magántulajdon leértékelődését okozza, mely ellen az önkormányzat tudatosan fellép. Ennek érdekében a legleromlottabb állapotú városrészben, Újvárosban ki kell választani olyan kulcsszerepű, önkormányzati tulajdonú ingatlanokat, melyek regenerálása felgyorsítja a városrész megújulását.
2. A városrész önkormányzati tulajdonú lakóépületeinek állagmegóvására, a lakhatás kultúrált feltételeinek biztosítására a házkezelés új modelljeinek kipróbálásával is gondoskodni kell.
3. A város területén tilos olyan veszélyes üzemek, funkciók létesítése, melyek – akár csak havária esetén – veszélyeztethetik a hatásterületükön élő lakosságot.
4. Az árterek vízgazdálkodási területek és természet közeli élőhelyek, ahol építési tevékenység csak kivételes esetben, máshogyan nem megoldható közérdekből engedhető meg.
5. A város védelmét biztosító elsőrendű védvonalaknak és az alsóbbrendű védvonalaknak egységes, folyamatos rendszert kell képezniük.
Hivatalosan is ki kell jelölni az elsőrendű védvonalakat a Likócsi új töltés vonalában és az iparcsatorna melletti magasparknál, valamint a likócsi töltés alatt a Mosoni-Duna jobbpartján.

²⁶ 18/2003. (XII.9.) KvVM-BM együttes rendelet

6. Az árvízvédelmi töltések elválasztják a folyókat és a velük szomszédos területeket. A folyókkal való szorosabb együttélés érdekében a töltéseket vissza kell bontani, ahol a vízrendezési munkák miatt szerepüket veszítették. (Holt-Rábca, Holt-Mosoni-Duna, felhagyott bácsai Mosoni-Duna töltés)

20. Tűzvédelem

Győr Megyei Jogú Város Tűzoltósága a város fennhatósága alá tartozik, mely felkészülten látja el feladatát.

Településfejlesztési döntés:

1. Meg kell vizsgálni, hogy a Tűzoltó Parancsnokság javaslata, a bázisok számának megnövelése milyen helyszíneken hatékony és teljesíthető.

21. Katasztrófavédelem

A lakosság biztonságát szolgálja a rendkívüli állapotokra való felkészülés.

Győr veszélyeztetettsége a 114/1995. (IX. 27.) Korm. rend. alapján **I-es.** (legveszélyesebb kategória) **A veszélyeztetettség oka az, hogy Győr közigazgatási, infrastrukturális és ipari központ, továbbá a közúti és vasúti közlekedésben betöltött szerepe alapján fegyveres összeütközés során közvetlen hatások által veszélyeztetett.**

Az ipari üzemek közül jelenleg a gázmű jelenti a legnagyobb biztonsági kockázatot, melynek közel két kilométeres védőtávolságán belül sok lakóépület van. Az üzemnek a katasztrófavédelmi szerveknek adott tájékoztatója szerint tervezik a veszélyes tevékenységek megszüntetését.

Településfejlesztési döntések:

1. A város területén törekedni kell a veszélyes tevékenységet folytató üzemek megszüntetésére, területük újrahasznoítására.
2. A város területén tilos olyan veszélyes üzemek, funkciók létesítése, melyek – akárcsak havária esetén – veszélyeztethetik a hatásterületükön élő lakosságot.

22. A lakosság fizikai, szellemi és lelki igényeinek biztosítása, különös tekintettel a családok, a fiatalok, az idősek, a korlátozott képességűek igényeire, az oktatás, a sport, a szabadidő és az üdülés, valamint a társadalmi szervezetek, egyházak működési feltételeinek lehetőségeire

Egészségügy

A város lakóinak egészségügyi ellátását a megyei és a városi önkormányzat intézményrendszere közösen biztosítja.

A városi önkormányzat működteti a felelősségi körébe tartozó intézményrendszert és szolgáltatásait részben az agglomeráció lakosságának is nyújtja. A városi önkormányzat rendszeresen támogatja a kórház működését is.

Településfejlesztési döntések:

1. Az alapfokú ellátás intézményhálózatát elsősorban azokon a területeken kell fejleszteni, ahol jelentősen megnövekszik a lakosság száma.
2. Mivel a megyei önkormányzat nem kívánja tartálékolni a Plaza melletti területet, ezért a városi önkormányzat elfogadja a terület kórházi tartalékterület státuszának megszüntetését.

Oktatás

Győr magas színvonalú oktatási hálózattal rendelkezik, mely a képzések rendkívül széles választékát kínálja. Az intézményhálózatot jelentős mértékben használja a térség lakossága is. Egyre nagyobb szerepet kap az iskolai oktatásban a nyelvi képzés.

A bejáró diákok nagy száma és a szabad iskolaválasztás, a szuburbanizációs folyamatok ugyanakkor új kihívásokat is jelent az oktatás részére, mely nem hagyományos feladatok megoldását kívánja.

A lakóhely közeli oktatás – esetleg a maitól eltérő formában történő – biztosítása az ellátás városi színvonalának alapfeltétele.

A Széchenyi Egyetem fejlődése a város gazdasági fejlődésének is egyik alapfeltétele.

Településfejlesztési döntések:

3. Biztosítani kell a lakóterületeken az alapfokú oktatási ellátás feltételeit.
4. Az egyetem fejlesztésének területigényét és a felsőfokú oktatással együtt élő kutatás-fejlesztési bázis kialakításának területi feltételeit biztosítani kell.

Művelődés

Győr kulturális élete magyarországi viszonylatban elismert.

A jövő kihívása, hogy a különböző feltételeknek és igényeknek megfelelően minden korosztály megtalálja a számára megfelelő módot kulturális életének kiteljesítésére. Az önkormányzat feladata, hogy ezeket az alternatívákat biztosítsa úgy, hogy vagy saját maga valósítja meg, vagy pl. civil szervezetekkel együttműködve, azoknak segédkezet nyújtva hívja életre azokat.

Az önkormányzat bízik abban, hogy a fejlesztések által sikerrel pályázhat az Európa Kulturális Fővárosa címre és a 2010. évben elnyerheti azt.

Településfejlesztési döntések:

5. A kulturális intézményrendszer elérhetősége azonos értékű legyen a város egész területén. Ennek érdekében fejleszteni kell a közösségi terek rendszerét. (Bácsa, Győrszentiván, Adyváros, Kismegyer, Révfalu)
6. A fiatal korosztály számára létre kell hozni egy – hangosabb rendezvények megtartására is alkalmas – rendezvényteret.
7. Gondoskodni kell az intézményrendszernek a kor követelményeinek megfelelő állapotban tartásáról; kiemelt programként a Győri Nemzeti Színház rekonstrukciójáról és a zsinagóga felújításáról.

Sport

Győr nagy hagyományokkal és kiváló adottságokkal rendelkezik a verseny és a szabadidősport területén. A sportfinanszírozás alapvetően megváltozott, ami befolyásolja mind az intézményhálózat állapotát, mind pedig a sport szervezeti felépítését. A tömegsport lehetőségeit rontotta a szervezett mozgalmak megszűnése, háttérbe szorítása és a lakosság igényének és szabadidejének csökkenése.

Utóbbi időben számos nemzetközi sportesemény sikeres megrendezés hívta fel Győrrre a figyelmet, amelyek révén a menedzsment jelentős tapasztalatra tett szert.

Településfejlesztési döntések:

8. A már meglévő városi sportcentrumokat alkalmassá kell tenni rekreációs és rehabilitációs feladatok ellátására, hagyományos és extrém sportok gyakorlására.
9. Fejleszteni kell a turisztikával is kapcsolatos sportágak háttér-intézményrendszerét. (kerékpáros és vízi turisztikai bázisok)
10. Biztosítani kell egy uszodát és edzőtermet is tartalmazó városi sport és szabadidőközpont elhelyezésének lehetőségét.
11. Tovább kell fejleszteni a nemzetközi versenyek rendezésére is képes sportágak létesítményeit.

Szabadidő és üdülés

Győr turisztikai célpont, de nem üdülőváros a szó eredeti értelmében. A szabadidő eltöltésében az önkormányzat elsősorban kulturális intézményhálózata fenntartásával, kulturális és szórakoztató programok szervezésével segíti.

Több volt zártkert nem mezőgazdasági, hanem üdülő területként működik.

Településfejlesztési döntések:

12. A város turisztikai vonzerei közül továbbra is a legsajátosabb elemeket kell fejleszteni; a város műemléki vagyont, kulturális életét, üzleti turizmust szolgáló intézményrendszerét és fürdőkulturáját.
13. Az önkormányzat a területek tényleges használata szerint a folyóparti, üdülőként kiépített zártkertek üdülőterületként való besorolását tartja megfelelőnek.

Társadalmi szervezetek működési feltételei

A városban növekszik a társadalmi szervezetek száma, aktivitása és befolyása. Működésük fizikai feltételeit tagsági hozzájárulásból, pályázati támogatásból biztosítják. A szervezetek gyakran használják az önkormányzat ingatlanjait is rendezvényeik helyszínéül. A társadalmi szervezetek egyre jelentősebb szakmai háttérrel bíró kritikai tevékenysége is segíti az önkor-

mányzati munka színvonalát, és növekszik a saját fejlesztési projektjeik száma is.

Településfejlesztési döntések:

14. Az önkormányzat nyitott működésével segíti a társadalmi szervezetek működését, ennek érdekében folyamatosan javítja az információk hozzáférhetőségét.
15. Az önkormányzat a közösségi terek építési programjával is segíti a társadalmi szervezetek működését.

Egyházak működési feltételei

A város életében fontos szerepet töltenek be az egyházak mind híveik gondozásával, mind pedig vállalt társadalmi feladataik ellátásával. Különösen jelentős az oktatásban és az idősgondozásban folytatott tevékenységük.

Az intézményrendszerük egy része a városképet is meghatározó műemléki épületekben működik.

Településfejlesztési döntések:

16. A rendezési tervek lehetőség szerint segítsék az egyházi intézményrendszer működését és fejlesztését.
17. Az önkormányzat támogatja a védett egyházi ingatlanok megújítását.

23. A megőrzésre érdemes történeti vagy településképi jelentőségű településrészek és az építészeti örökség védelme, felújítása és továbbfejlesztése

Győrnek a város karakterét meghatározó értéke a városépítészeti öröksége; a történetileg kialakult városszerkezet és az egyedileg is védett épületek sokasága.

A városszerkezetet meghatározó természeti adottság a folyók élő és holtágai; a jelenlegi és egykori árterek zöldfelületi rendszere.

Településfejlesztési döntések:

1. **Törekedni kell arra, hogy a beépített területeken az új beépítés az adott környéken kialakult szintmagasságnak és beépítési sűrűségnek megfelelő legyen.²⁷**
2. Meg kell őrizni a történetileg kialakult városszerkezetet; nem szabad összeépíteni az önálló településrészeket²⁸, meg kell tartani a területileg is védett Belváros, Újváros és Gyárváros utca és térrendszerének jellegzetességeit.
3. A folyók, és holtágak menti zöldfolyosók megtartása érdekében a jelenlegi és korábbi hullámtereket a zöldterületi rendszer részeként kell megtartani.
4. Példát kell mutatni az önkormányzati tulajdonú egyedileg is védett épületek méltó használatával és jó karban tartásával.
5. A szabályozás biztosítsa, hogy a védett területek, illetve a védett épületek környezetének beépítése hagyja érvényesülni az építészeti örökség értékeit.
6. Az önkormányzat támogatja a védett ingatlanok megújítását.

²⁷ 377/2003. (X.30.) Kgy. sz. határozat 1).

²⁸ Ez a döntés nem zárja ki az egyes településrészek bővíthetőségét, de tiltja az eltérő karakterű településrészek, létező zöldfolyosókat felszámoló összenövését.

24. Az értékes építmény és tájrészlet látvány (rálátás), továbbá az ingatlanról feltáruuló kilátás védelme, annak mértékéig, hogy az az érintett telkek szabályos beépítését ne akadályozza

Győr különleges táji értéke a Káptalándomb Rába torkolat felől feltáruuló látványa, a várost átszelő folyók és a szegélyező zöldterületeik, valamint a központi belterület déli széléről érvényesülő tájkép; a város felé ereszkedő Sokorói dombság.

Településfejlesztési döntések:

1. Tilos olyan tömegű vagy magasságú épületeket építeni, melyek a Belváros felől és a folyópartok felől zavarnák a Káptalándomb, a Püspökvár sziluettjét. A filalom területi hatályát a rendezési tervekben ki kell dolgozni.
2. Tilos a meglévőnél jobban beépíteni, vagy szűkíteni a folyók élő vagy holtágainak ártereit, szegélyező zöldterületeit.

25. A környezet-, a természetvédelem, a tájhasználat és a tájkép formálásának összehangolt érdekei, különös tekintettel a víz, a levegő, a talaj, a klíma és az élővilág védelmére

E szerteágazó témakörben több kötet is tartalmaz részletes értékeléseket: „2.5.7.1. Győr tájvédelme és tájrendezése”, „2.5.7.3. Győr környezetvédelme”, „2.6.7. Győr zöldfelületi ellátottsága”.

A **természeti-, táji értékek**ben gazdag területek elsősorban a vízfolyások mentén találhatóak. A vízfolyások egyes belterületi szakaszain azonban megszakad a zöldfolyosó. A külterületi és belterületi zöldfelületek nem képeznek összefüggő rendszert. A városi és lakóterületi szintű közpark ellátottság alacsony.

A **levegő** minőségében a kilencvenes években minden vizsgált anyag tekintetében jelentős mértékű javulás következett be, az utóbbi öt évben a stagnálás, enyhe romlás jellemző.

Az emisszió források közül jelentősen csökkent, majd 1998 óta enyhén nő az ipar kibocsátás, csökkent, majd stagnál az energia felhasználásból származó kibocsátás, viszont nő és egyre több gondot okoz a közlekedési emisszió. Bizonyos meteorológiai viszonyok esetén lakóterületeket is zavaró **bűzös**

létesítmények: a városi szennyvíztisztító és szennyvíziszap-kezelő, az ATEV és a szeszgyár.

A közigazgatási területen jelentős hozamú **vízbázisok** – révfallui-, és szőgyei vízbázisok – és távlati vízbázisok – Rába mentén Gyirmót térségében – találhatóak sérülékeny földtani közegben. A vízbázisok védőterületein, több helyen is folytatnak olyan tevékenységeket, amelyek potenciális szennyező forrásoknak tekinthetők.

A város felszíni vízfolyásokban gazdag, a folyók **vízminősége** az egyes komponensek esetében általában „szennyezett”, „tűrhető” minőségű, de egyes vizsgált anyagok tekintetében „erősen szennyezett” minőségűek.

A közúti közlekedés **zaj**hatása napjainkban egyike a városi lakosságot legjobban zavaró, jelentős népességet érintő környezeti hatásoknak. A vasúti zaj Győrszentiván térségében – Vasút sor – okoz lakóterületen zavaró mértékű terhelést. Üzemi jellegű zajok jóval kisebb kiterjedésű területeket érintenek, de az azt elviselni kényszerülők számára komoly zavaró hatást jelenthetnek.

Településfejlesztési döntések:

1. A településrendezési tervekben biztosítani kell az európai (és egyben nemzeti) ökológiai hálózat folytonosságát annak érdekében, hogy a biológiai és tájképi sokféleség, továbbá az ökológiai rendszerek működőképessége fenntartható legyen.
2. Teljes értékűvé a város zöldfelületi rendszere akkor válik, ha a belterületi zöldfelületek és a meglévő ökológiai hálózat tömbszerűen és szigetszerűen elhelyezkedő elemei az ökológiai folyosókon és zöldfolyosókon keresztül összekapcsolásra kerülnek. Győrben az ökológiai hálózat alapját a vízfolyások hálózata, a vizeket kísérő vizes, hullámtéri élőhelyek, a holtágak, morotvák melletti élőhelyek, továbbá a nagyobb kiterjedésű erdőterületek alkotják, melyek területfelhasználását meg kell tartani. Meg kell vizsgálni az állami tulajdonú, a kezelő céljainak megvalósításához nem szükséges erdők önkormányzati tulajdonba vételének lehetőségét.
3. Természeti értékekben gazdag területeken, tájképileg védendő területeken a területhasználat tervezésekor, épületek, építmények elhelyezésekor a természeti értékek védelmének, a tájkarakter megőrzésének elsőbbséget kell biztosítani. A rendezési tervekben le kell határolni tájképvédelmi vagy látványvédelmi területeket, és védelmüket biztosító előírásokat, rendezési és intézkedési feladatokat meg kell határozni.

4. A feltárt, természeti értékekben gazdag területeket helyi természetvédelmi védettség alá kell helyezni, a megóvásukat szolgáló kezelési terveket el kell készíteni.
5. Az ökológiai hálózat természetes, ill. természetközeli állapotú területeinek és a belterületi zöldfelületi elemek kapcsolatainak megteremtése érdekében szükséges zöldfolyosók és fasorok telepítésének helyeit, lehetőségeit fel kell tárni.
6. A rendezési tervek felülvizsgálata során tiszteletben kell tartani a vízbázisok védelem alá helyezési terveit és ahhoz igazítani a terület felhasználást, úgy hogy a korábbi fejlesztési elképzelések a lehető legkevésbé sérüljenek.²⁹ (A révfalui és szőgyei vízbázisok hidrogeológiai védőterületein a területhasználatokat, a folytatható tevékenységek tekintetében a vízbázis védelem szempontjainak elsőbbséget kell biztosítani.)
7. A településrendezési tervekben a területhasználat, a zöldfelületek helye, nagysága és beépítés oly módon tervezendő, hogy biztosítani tudják a város átszellőzését, segítsék a légcserre folyamatok kialakulását.
8. A levegőtisztaság-védelmi szempontból ökológiailag érzékeny területek³⁰ az országos és helyi védett természeti területek, a védett természeti területek puffer területei, a természeti területek, az ökológiai hálózat, a NATURA 2000 által érintett mezőgazdasági területek.
9. Környezeti hatásuk miatt levegőtisztaság-védelmi szempontból védelmi övezetet igénylő létesítmények működése csak olyan helyen engedélyezhető, ahol a védelmi övezet lakóterületet, vegyes területet, üdülőterületet, rekreációs célú területet (különleges terület, zöldterület), továbbá ökológiailag sérülékeny területet nem érint.
10. A környezetük használatát korlátozó létesítmények körüli védőterületeken a területek használata oly módon történhet, hogy a lakosság egészségi állapotát ne károsítsa. Ennek érdekében a létesítmények működése civil ellenőrzésének lehetőségét ki kell dolgozni.
11. A tartósan ipari használatú térségek (barnazonák) funkció váltása a területek környezeti állapotának feltárása és szükség esetén kármentesítését követően lehetséges.
12. A fő közlekedési utak és vasutak térségeiben a potenciálisan magas környezeti zajjal terhelt területeket ki kell jelölni, és úgy kell meghatározni a használatuk, beépítésük feltételeit, hogy a használókat határértéket meghaladó zajszennyezés ne érje.
13. A környezeti zajra érzékeny létesítmények (elsősorban oktatási- és egészségügyi létesítmények) körül értékelni kell a csendes övezetek kijelölésének feltételeit, a szükséges intézkedések végrehajtására intézkedési terv dolgozandó ki.

26. A területtel és a termőfölddel való takarékos gazdálkodás

A 98-as városrendezési terv szerinti beépítésre szánt területek óriási tartalékokat tartalmaznak a lakóterületekből és jelentős tartalékokat tartalmaznak más módon használható területekből is. Az elmúlt évtizedekben a művelésből kivont mezőgazdasági területek aránya dinamikusan növekedett; 1935-ben a közigazgatási területen a művelésből kivont területek aránya 10%, 1962-ben 18%, 1971-ben 25%, 1984-ben 33% volt, napjainkban 44%.

A területtartalékok ellenére sok, a beépítésre szánt területek növelésére vonatkozó igény van.

A „magánérős” fejlesztések sok esetben nem építik meg a működésükhöz szükséges infrastruktúrát. (Borsóhelyi dűlő, Szabadhegy Új utca környéke)

A területtakarékoság szempontjából kedvezőbb, intenzívebb beépítések ellen tiltakoznak az adott környezet lakói, ennek nem kis részben oka az intenzívebb beépítések alacsony városépítészeti színvonala.

Településfejlesztési döntések:

1. A beépítésre szánt területeknek csak a tényleges, felhasználási igényeknek megfelelő bővítése lehetséges a tartalékterületek ütemes átszólásával, utóbbiit egyeztetve a tulajdonosi igényekkel.³¹
2. Településfejlesztési célokra, bányászati tevékenység számára stb., mezőgazdasági művelésből csak a győri átlagos termőhelyi adott-

²⁹ A 377/2003. (X.30.) Kgy. határozat 5. pontjával elfogadott településfejlesztési döntés.

³⁰ A levegőtisztaság-védelmi szempontból ökológiailag érzékeny területek kijelölése a jogszabályi rendelkezések szerint a környezetvédelmi felügyelőségek feladatköre.

³¹ A 377/2003. (X.30.) Kgy. határozat 1. pontjával elfogadott településfejlesztési döntés.

ságúnál (átlagos AK alatti értékű) gyengébb termőföld vonható ki, vehető igénybe.

3. A 2000-nél kisebb lakos számú városrészek (Gyirmót, Kismegyer, Likócs, Pinnyéd) kivételével a már kijelölt, beépítésre szánt területek beépülése előtt nem szabad növelni a beépítésre szánt területek mennyiségét. A 2000-nél kisebb lakos számú településrészek esetében a beépítésre szánt területek mennyiségét csak akkor szabad növelni, ha a még be nem épített területek kapacitásai nem elegendők 2000 lakos letelepüléséhez.
4. Nem szabad olyan helyeken lakóterületi fejlesztéseket tervezni, ahol a nagyobb távon tervezett településszerkezeti fejlesztések megvalósítását gátolhatják. (pl. Pinnyéd versus nyugati elkerülő út)
5. Az intenzívebb beépítéseket csak akkor szabad lehetővé tenni, ha nem okoznak a környezetükben a rendeltetés szerinti használatot ellehetetlenítő állapotokat.
6. Az intenzívebb (sorházas, csoportházas, kistársasház) beépítéseket az ilyen jellegű beépítések színvonalas megvalósulásának önkormányzati támogatásával kell segíteni. (pl.: építészeti tervpályázatok társfinanszírozása pályázati alapon)

27. Az arra alkalmas természeti adottságok gyógyászati hasznosításának elősegítése és védelme

A város gyógyvizet adó kútjait lehet gyógyászati célokra hasznosítani.

A Sziget városrészben a Duna és Rába partján megindult fürdőfejlesztés megteremti egy gyógyhely kialakításának hosszú távú lehetőségét.

Településfejlesztési döntések:

1. A termál- és gyógyvíz kutak működésének biztonsága konkuráló területfelhasználások esetén elsőbbséget élvez.
2. A szabályozás biztosítsa, hogy a Duna, a Rába, a Petőfi híd, a Simor püspök tere nyugati oldala és a Radnóti utca vonala közötti terület hosszútávon; a szükséges fejlesztések megépülte után gyógyhellyé legyen nyilvánítható.

28. Szabályozási irányelvek

A szabályozási irányelvek az önkormányzatnak a helyi építési szabályzat és a szabályozási terv használatára vonatkozó; az önkormányzat szerveire kötelező előírása.

Településfejlesztési döntések:

1. A szabályozási terv alátámasztó munkarészei egyeztetésében, véleményezésében a városfejlesztés folyamatában közreműködő hatóságok és közszolgáltatók is részt vettek. Ennek megfelelően az infrastruktúrák kiépítése, az önkormányzati tulajdonú közterületeken az utak és közművek építése a rendezési alátámasztó munkarészei alapján történhet.
Ha ezek a tervek nem tartalmazzak elegendő, a helyszínrajzi és magassági elrendezésre vonatkozó információt, illetve az azoktól való eltérés válik szükségessé, akkor az építési feltételeket közterület kialakítási tervben (KKT-ben) kell tisztázni. Az építési munkáknak ez esetben meg kell felelniük a jóváhagyott KKT-knek.
A KKT-ket a közgyűlés határozattal hagyja jóvá, tartalmuk kötelezi az önkormányzat nevében tett nyilatkozatokat.
Az önkormányzat tulajdonába, kezelésébe csak a fentieknek megfelelően kiépített területeket vesz.
2. A rendezési tervekben meg kell határozni a városfejlesztési projektek működési feltételeit. Amikor ezek a feltételek nem önkormányzati beruházással, vagy önkormányzati szolgáltatással, de közterületen illetve önkormányzati feladat átvállalásával teljesülnek, akkor a teljesülés biztosítására a teljesítés alanyaival városfejlesztési megállapodást kell kötni.
A megkötött megállapodásokról az építési hatóságot és az önkormányzat érintett szerveit értesíteni kell.
3. A bevásárlóközpontok szabályozási tervének készítése során kereskedelmi és közlekedési hatástanulmányt kell készíteni. A hatástanulmányban fel kell sorolni azokat a feltételeket, melyek megvalósulása szükséges a tervezett létesítmények megfelelő működéséhez.
4. A város versenyképességének fokozása érdekében a város területi vonatkozású adatainak minél szélesebb körét és a rendezési terveket egységes térinformatikai rendszerben kell feldolgozni. Az egységes térinformatikai rendszer rétegszerkezetét a GYÉSZ 2003. 3. sz. függelék tartalmazza. Az önkormányzat szervei kötelesek a térinformatikai rendszer felé a rendszeres adatszolgáltatásra.